

Dr. Kübra BAYRAKTAR

**HÜRRİYETİ BAĞLAYICI CEZANIN İNFAZI
KAPSAMINDA İDARİ FAALİYETLER VE
İDARENİN SORUMLULUĞU**

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
A. Ceza İnfaz Alanında Yürütülen Faaliyetin Amacı	6
B. İdare Hukuku Perspektifinden Ceza İnfazın Amacı.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM İDARENİN CEZA İNFAZ FAALİYETİNİN TEŞKİLAT YAPISI VE İÇERİĞİ

A. Planlama Faaliyeti Boyutu.....	44
1. Faaliyet Alanında Yetkili İdari Birimler.....	46
a. Cumhurbaşkanlığı.....	47
b. İçişleri Bakanlığı	49
c. Adalet Bakanlığı.....	51
i. Hizmet Birimi: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü	57
A) Merkez Teşkilatı.....	57
1) Genel Müdürlük	58
2) Daire Başkanlıkları	61
3) Kontrolörler Kurulu Başkanlığı.....	62
B) Taşra Teşkilatı.....	62
1) Ceza İnfaz Kurumları Müdürlükleri.....	63
2) Denetimli Serbestlik Müdürlükleri.....	63
3) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezi Müdürlükleri	65
ii. Bağlı Kuruluş: Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu	66

A) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Hukuki Niteliği ve İdari Teşkilat İçindeki Yeri.....	66
B) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu Teşkilatı.....	75
1) Merkez Teşkilatı.....	75
2) Taşra Teşkilatı: İşyurtları	77
2. Faaliyetin Gerçekleştirildiği Kurumlar	79
a. Kalkınma Planları ve Faaliyet Raporları	91
b. İlgili Mevzuatta	98
B. Kolluk Faaliyeti Boyutu	105
1. Kolluk Faaliyetinin Türü.....	107
2. Kolluk Faaliyeti Kapsamında Kullanılan Yetkiler	114
a. Kolluk Yetkilerinin Sınırları.....	114
i. Yetkinin Kanuna Dayanması.....	118
ii. Yetkinin Kullanılmasına İlişkin Sınırlar	127
A) Meşru Amaca Dayanması	129
1) Anayasa'da Öngörülen Özel Sınırlama Sebepleri ve İçtihatla Oluşturulan Genel Sınırlama Sebebi Olarak Cezaevinde Tutulmanın Doğal ve Kaçınılmaz Sonuçları	129
2) Sınırlama Sebeplerinin İnfazın Amacına Göre Belirlenmesi.....	135
a) Yetkinin Genişlemesi: Cezaevi Güvenliği ve Disiplini.....	137
b) Yetkinin Dengelenmesi: İyileştirme Amacının Gözetilmesi.....	144
B) Başvurulan Aracın Meşru Olması	148
1) Anayasal İlkeler Çerçevesinde Adil Denge Gözetme.....	148
2) İnfazın Temel İlkelerine Uygunluk.....	154
a) İnfazda Ayrımcılık Yasağı.....	154
b) İnsan Onuruna Uygun İnfaz.....	156
C) Somut Verilerle Gerekçeleştirme	163

b. Kolluk Yetkilerinin İçeriği.....	168
i. Düzenleme Yetkisi.....	171
A) Düzenleme Tedbirlerinin Konusu	172
B) Düzenleme Tedbirlerinin Amaç ve Kapsamı.....	180
1) Genel İdari Kolluk Tedbirleri Niteliğindeki Cezaevi Düzenine İlişkin Tedbirler	180
a) Kurum İçi Güvenliğe İlişkin Tedbirler	181
i) Genel Tedbirler.....	181
ii) Detaylı Arama ve Beden Çukurlarında Arama Tedbirleri.....	186
b) Kurum İçi Sağlığa İlişkin Tedbirler	187
i) Genel Tedbirler	188
ii) Ölüm Orucu/Açlık Grevi Tedbirleri.....	192
c) Kurum İçi Esenliğe İlişkin Tedbirler	197
2) Özel İdari Kolluk Tedbirleri Niteliğindeki İyileştirmeye Yönelik Tedbirler	199
a) Bireyselleştirme Tedbirleri	204
i) Gözlem ve Sınıflandırma	205
ii) Tedavi.....	206
iii) Eğitim-Öğretim ile Zorla Çalıştırma Tartışması.....	210
b) Sosyalleştirme Tedbirleri	221
i) Dışarıyla İlişkiler.....	222
ii) Topluma Dönüş İzni	229
c) Değerlendirme	231
i) Ödüllendirme.....	233
ii) İyi Hal Kararı.....	235
iii) Kapalı Kurumdan Açık Kuruma Ayrırma Kararı.....	240
ii. Re'sen İcra- Zor Kullanma Yetkisi	243
iii. Yaptırım Yetkisi.....	248
A) Doğrudan Uygulanan İdari Yaptırımlar	250
1) Disiplin Ceza ve Tedbirleri.....	252
a) Disiplin Cezalarının Türleri.....	257

i) Yetişkinler Hükümlülere Yönelik Disiplin Cezaları	257
ii) Çocuk Hükümlülere Yönelik Disiplin Cezaları.....	261
b) Disiplin Cezalarının Uygulanma Usulü	264
i) Disiplin Soruşturması ve Cezanın Belirlenmesi	266
ii) Disiplin Cezalarının Kesinleşmesi	270
iii) Disiplin Cezalarının İnfazı ve Kaldırılması	278
2) Yaptırım Niteliğinde Tedbirler	281
a) Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Gönderme.....	282
b) Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Gönderme	282
B) İnfaz Hakiminin Kanaatine Göre Uygulanan İdari Yaptırımlar	283
1) İnfaz Hakiminin Onayına Tabi Tutulan İdari Yaptırımlar	283
2) İnfaz Hakiminin Kararına Tabi Tutulan İdari Yaptırımlar	283
C. Kamu Hizmeti Faaliyeti Boyutu	287
1. Bakım Hizmeti.....	295
2. Sağlık Hizmeti.....	304
3. Eğitim Hizmeti	322
4. Sosyal ve Kültürel Hizmetler	333
5. Sevk ve Taşıma Hizmeti.....	335

İKİNCİ BÖLÜM

İDARENİN CEZA İNFAZ FAALİYETİNDEN DOĞAN ZARARLARDAN SORUMLULUĞU

A. İdari Yargının Görev Alanı.....	342
------------------------------------	-----

1. Fransız İdari Yargısının Denetim Yetkisinin Belirlenmesindeki Süreç ve Geline Aşama	344
2. İnfaz Faaliyetlerinin Yargısal - Adli - İdari Faaliyet Kapsamında Değerlendirilmesi.....	359
B. İdari Yargının Görev Alanı Dışında Tespit Edilen Sorumluluk	374
1. İdari Yargının Görev Alanı Dışında Tutulan İnfaza İlişkin İdari Faaliyetler	375
a. İnfaz Hakimliği'nin Ceza İnfaz Kurumundaki Mahpuslara Yönelik İdari Faaliyetleri Denetimi	378
i. Denetim Türleri.....	379
A) Şikayet Denetimi	379
1) Şikayet Denetimi Kapsamındaki Uygulamalar ...	380
a) Cezaevi Müdürlüklerinin İşlem ve Faaliyetleri.....	383
b) Cumhuriyet Savcısının İnfaza İlişkin Kararları.....	396
2) Şikayet Denetimi Usulü	404
a) Yetkili İnfaz Hakimliği	404
b) Başvuru Hakkı Olanlar ve Başvurma Süresi..	407
c) Dosyanın İncelenmesi Usulü	408
i) Dosya Üzerinden İncelemeye İlişkin Sorunlar	410
ii) Genel Düzenleyici İşlemin Hukuka Aykırılığı Sorunu	412
iii) İnfaz Hakimliği Kanunu'nda Düzenleme Bulunmayan Hallerde Uygulanacak Usule İlişkin Sorun	416
d) Şikayet Üzerine Verilen Kararlar	418
B) Onama Denetimi.....	421
1) Hücreye Koyma ve Odaya Kapatma Kararı.....	426
2) Disiplin Soruşturma Süresinin Uzatılması Kararı	430
3) Vesayet Makamı Olarak Onama Kararı	431
ii. Denetim Kararlarına Karşı İtiraz.....	441
A) Şikayet Denetimi Üzerine Verilen Kararlara İtiraz	444

B) Onama Denetimi Üzerine Verilen Kararlara İtiraz....	451
b. İnfaz Hakimliğinin Denetlediği İdari Faaliyetlerden Kaynaklanan Zararların Tazminine İlişkin Sorunlar.....	454
i. Yargıtay Kararıyla Belirlenen Görevli Yargı Yeri ve Dava Türü	469
A) Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davası Kapsamında Görevli Yargı Mercii: Ağır Ceza Mahkemesi	469
B) Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davası Koşullarının İdarenin İnfaz Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi.....	479
ii. İdarenin İnfaz Faaliyetlerinden Kaynaklanan Zararlara Karşı Tazminat Yolu Olarak Bireysel Başvuru Yolunun De Facto Birincilliği.....	488
2. İdari Yargının Görev Alanında Olmayan İnfaz Faaliyetleri	515
a. İnfaz Hakimliğinin Cezanın İnfazına İlişkin Faaliyetleri	519
i. Ceza Hükümünün Uygulanmasına İlişkin Kararlar	523
ii. Ceza İnfaz Kurumu İçindeki Hükümlüler Hakkında Tedbir Niteliğinde Kararlar	534
b. Cumhuriyet Savcısının Yargı Kararının Yerine Getirilmesine İlişkin İnfaz Faaliyetleri.....	544
C. İdari Yargının Görev Alanında Tespit Edilen Sorumluluk.....	549
1. İdarenin Ceza İnfaz Alanında Yürüttüğü Faaliyetten Doğan Sorumluluğunun Kaynağı	559
a. Ceza İnfaz Faaliyetinin Doğrudan Doğruya Kendisinden Kaynaklanan Sorumluluk.....	565
b. Ceza İnfaz Faaliyetinde Görevli Personellerin İşlemlerinden ve Eylemlerinden Kaynaklanan Sorumluluk..	573
i. Ceza İnfaza İlişkin Eylemlerinden Kaynaklanan Sorumluluk.....	575
A) Pasif Davranışlarından Sorumluluk.....	575
B) Aktif Davranışlarından Sorumluluk.....	589

ii. Ceza İnfaza İlişkin İşlemlerinden Kaynaklanan Sorumluluk	591
2. İdarenin Ceza İnfaz Alanında Yürüttüğü Faaliyetten Doğan Sorumluluğunun Koşulları.....	594
a. Ceza İnfaz Faaliyetiyle Nedensellik Bağı ve Zarar	595
i. Nedensellik Bağı.....	596
ii. Zarar.....	598
b. Ceza İnfaz Faaliyetinde Kusur	604
i. Kusur Sorumluluğu.....	607
A) Kusurun Derecesine Göre Sorumlu Tutma (Ağır-Hafif Kusur)	609
1) Kusurun Niceliksel Boyutu	610
2) Kusurun Niteliksel Boyutu.....	610
B) Kusurun Paylaşılması (Zarara Uğrayanın-Üçüncü Kişinin Kusuru)	619
1) Zarara Uğrayanın Kusuru	620
2) Üçüncü Kişinin Kusuru.....	628
a) Mahpus Olan Üçüncü Kişinin Kusuru.....	629
b) Mahpus Olmayan Üçüncü Kişinin Kusuru...	635
ii. Kusursuz Sorumluluk.....	636
A) Risk Esası	640
B) Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik Esası	648
3. Sorumluluğun Tespiti.....	652
a. İdari Başvuru	653
i. Faaliyet Alanında Yetkili İdareye Başvuru	654
ii. İnsan Hakları Tazminat Komisyonuna Başvuru	663
b. Yargı Yoluna Başvurma.....	665
SONUÇ	677
KAYNAKÇA.....	705